

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

XV. Pugnæ & velitationes terra fluvio que eventu vario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

CAPUT XV

Pugna & velitationes terra fludioque euentu

vario.

Post rot tantasque strages, quas Mauris Christiani intulerunt, perseverante in obsidione Hispalensi Ferdinando, illi in arctum se cogi videntes tam aqua quam terra, & undique oppugnari; magis tamen senserunt damna quæ patiebantur à classe fluvium insidente, atq; adeo auxilium, quod ea parte facilius haberi poterat, præcludente. Quare, ut incommodum istud à se amolirentur, construi fecerunt ex trabibus inter se contextis ratem adeo magnam, ut totam fluminis latitudinem occupans caveri nullatenus posset: hanc autem onerant vasis, igne Græco pice ac resina plenis, stuppisque & alia materia multa, ad flammam concipiendam diffundendamque idonea. Ita instructæ machinæ impulerunt militem multum, antecedentibus aliquot navibus bellicis; magnasq; cum ferocia inveci sunt in naves Christianorum, ignem omnibus, si possent, injecturi.

155 Eodem vero tempore etiam terrestres eorum copiam se moverunt, & horrendo utrimque tubarum ac tympanorum strepitu vociferationeque terribili commissum est prælium: ad quod nec aqua nec terra imparati Christiani, sic exceperunt advenientes, ut utrimque tandem eos verterint in fugam, coacti sui sero poenitentes. Magna tamen diei parte duravit conflictus, potissimum navalis, prius quam vinci se facti Mauri fugam arriperent cum clade magna, eorum præcipue qui de navibus atque de rate desilientes in fluvium hauriebantur aquis. Neque damni quidquam passi sunt Christiani ab igne Græco, quem ipsimet succedentes redderunt inutilem, æque ac ceteram materiam flammam

154

Mauri fluvium sibi aperiunt

conantur classem Regiam incendere

sed frustra.

miferam. Terrestres etiam Christianorum copiae in utraque fluminis ripa, stragem magnam ediderunt fugientium tam equitum quam peditum donec eos compulerunt partim intra portas Hispalenses, partim intra Trianense castellum: atque hunc exitum habuit Maurorum machinatio tam formidabilis.

*Castra regia
pene
vacua esse
referenti,*

156 Interim explebatur tempus induciarum cum Carmonensibus pactarum: qui considerantes Ferdinandi Regis fortunam proficere, res autem Maurorum retro ferri, pepigerunt cum Rege ut oppidum & omne ejus dominium ei cederent, ipsi vero ibidem vivere permetterentur salvis suis rebus omnibus. Hac conditione firmata misit Rex illuc D. Rodericum Gonzales Giron, ut suo nomine possessionem iniret: quo facto, relictoque in arce idoneo praesidio, rediit ad Ferdinandum Rodericus; actorumque reddens rationem, perquam bene receptus est. Contigit autem diebus illis castra regia pene absque milite relicta fuisse, dum aliqui egressi erant ut impedirent comitatum annonarium civitati inferendum, alii in Maurorum regionem incurrerant, alii denique pabulatores comitati aberant, Rege cum valde paucis castra custodiente.

*credere non
audent:*

157 Tali rerum statu Eques quidam Maurus, exploratum egressus, recta ad tentorium Regis se contulit, meditata pridem fraude simulans, quod se & creditam sibi arcem vellet in potestatem ejus contradere. Ita benigne auditus & exceptus, castra perlustravit securus; cunctisque pro libitu exploratis, cum adeo male custodita omnia comperisset, lanceam sumpsit; cursuque versus civitatem arrepto, obvium quemdam balistarium occidit. Ubi vero civitati appropinquavit, immensum vociferari coepit, ne tardarent erumpere in Christianos, quorum nemo posset eorum manus evadere propter eorum paucitatem. Sed frustra omnis adhortatio fuit, & nemo egredi audente, etiam hac vice discussum periculum est a capite Regio.

158 Alias accidit Regem trans fluvium abiisse ad Magistram Pelagium, castraque cum exiguo milite *egressi p[ro]p[ri]a* *ripam* tuenda reliquisse Infanti Henrico, Dominisque Laurentio Xuarez & Ariæ Gonzales Quixadæ. Hoc intelligens Axataf, cum omnibus copiis suis bene numerosis egressus Hispali, ingenti cum strepitu atque clamore prorupit contra Christianos, tamquam ordinatis ad prælium turmis impressionem facturus in castra; sperans vel solo sui adventus terrore agendos in fugam esse custodes. Sed Infans Henricus, cum ducibus prædictis & exigua illa militum manu, subjicientes calcaria equis sic procurrerunt in barbaros, ut adjuvante ipsos Deo in fugam averterint multitudinem totam: quo viso, generose eos *profligantur* *à paucis,* insecuti sunt, ferientes atque necantes, donec eos in civitatem retruserunt. Prius autem quam portas tenere possent omnes qui egressi fuerant, incurrentes in cohortem equitum quinquaginta & turmam peditum plus quam quingentorum, eos compulerunt in flumen, mactandos à Christianis qui cum navibus suis occupaverant ripam: atque ita magna strages eo die est facta.

159 Quia autem consueverant Mauri cum navibus suis sæpe accedere illuc, ubi classis Christianorum stabat in anchoris; visum his est ponere insidias in quadam arborum densitate, media inter civitatem & exercitum suum. Mauris ergo ut consueverant venientibus, progressi in eos Christiani tam diu secuti sunt fugientes, quoad necatis circiter quadraginta, ceteri in tutum se receperunt. Alio porro die triremes suas in ipsum illum deduxerunt locum, ubi insidias tetenderant antea Christiani: qui omnium securi cum illac præterveherentur, subito erumpentium adventu ac multitudine consternati, coacti sunt fugam retro quærere viamque vi facere, quod absque cæde hominum circiter triginta ipsis non licuit: ita par pari redditum fuit.

*ad impactas
fluminis al-
veo fudes*

160 Ceterum quia Christiani vehementer timebant navibus suis ab igne Græco, quem Mauri faciebant; consuluerunt Ferdinandum Regem equa possent ratione amoliri periculum; qui respondit, successurum illis qualecumque remedium excogitasset. Illi ergo trabes duas crassissimas altissimasque in medium flumen defixerunt, qua Maurorum navibus transeundum erat. Quod cum fieret agre admodum ferentes Mauri, & transitum sibi præclusi videntes, rem impedire conati sunt; itaque fiebat, ut ad trabes istas quotidiana committerentur certamina. Cum autem die quadam minus attenderent sibi Christiani, venerunt Mauri in lembis suis, quos probe armatos habebant; & prius quam observarentur grandibus funibus unam trabium constringentes, eamque extrahentes defundo, abierunt magno cum plausu propter successum. Raymondus autem Bonifacius, irritatus injuria & probro suo facto, assumptis triremibus suis bene instructis accessit ad ipsam navium Mauricarum stationem, & de iis egregie est ultus, multis barbaris occisis & captis, nec paucioribus submersis; abduxitque secum grandiore navem unam satis pretiosam, cum minoribus quatuor, nullum ipse passus damnorum suorum.

sepe certantur,

*crebro ex-
currentium
lembi*

161 Hunc in modum quotidie inter Christianos ac Mauros terra & aqua res gerebantur: habebant autem Mauri quoddam balistariorum arcuum genus, quod adeo certos validosque perfererat ictus, ut excussum telum transfiret equitem quantumcumque gravibus armis munitum: cumque eo utebantur, evibratis telis in naves Christianorum, adeo celeriter recipiebant sese, ut consequi eos Christiani nequirent; hoc vero sæpe facientes magnum inferebant terrorem & damnum. Suos ergo videns aliquando Ferdinandus sine fructu reverti, mandavit Raymondo Bonifacio ut iterum venturis Mauris poneret

poneret insidias aliquas, eisque si posset illuderet. Ille ergo navigia duo bene instrui & generoso milite mandavit impleri, collocarique intra hortum quemdam Aycafa, ex parte Axarafa, abscondique & operiri ramis, sic ut conspici nequirent: paratas etiam esse iussit triremes, in subsidium dictorum navigiorum, quandocumque opus foret.

162. His ita dispositis venerunt Mauri in lembis suis, omnino securi nec aliquid insidiarum suspicantes; ad locum tamen earum cum venerunt, ibidem substiterunt, Christiani ergo ut eos pertraherent quo volebant trans ipsum locum, suorum unum Arabicæ scientissimum immiserunt in flumen, tamquam esset Maurus, qui natatu evadere cupiebat ad lembos. Hoc itaque Arabice vociferante & auxilium inclamante, festinaverunt Mauri eidem succurrere; itaque prætervecti sunt locum, ubi occultabantur Christiani. Hi autem, navigiis mox in aquam protractis, subsequi prægredientes cœperunt; & triremes ex parte altera iisdem occurrentes, medios interceptere Mauros, frustra reditum ad civitatem tentantes. Ita lemborum unus captus est, Maurique in eo venientes occisi omnes, exceptis quatuor quibus vita servata: secundus autem lembus, dum altero capiendo occupantur Christiani, evadere se posse speravit, sed frustra: nam & in hunc victores insilierunt, præcisisque remis fugam inhibuerunt, & gemina præda læti redierunt ad ceteros, nullo damno accepto.

*trahuntur
ad insidias
sibi postas*

CA.